

Yashil IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

ISSN: 2992-8902

Digital
Object
Identifier

INTERNATIONAL
STANDARD
SERIAL
NUMBER
SYSTEM-CENTRE

74-91 XALQARO DARAJA

MAXSUS SON, 2024

IJTIMOIY, IQTISODIY, SIYOSIY, ILMIY, OMMAKOP JURNAL

2024-YIL 18-19-APREL

**"RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA AGROIQTISODIYOT VA
BUXGALTERIYA HISOBINING DOLZARB MUAMMOLARI VA
ULARNING YECHIMLARI" PROFESSOR NURILLA SULAYMONOVICH
SANAYEV TAVALLUDINING 85 YILLIGIGA BAG'ISHLANGAN**

XALQARO ILMIY-AMALIY KONFERENSIYA

SAMARQAND DAVLAT VETERINARIYA MEDITSINASI,
CHORVACHILIK VA BIOTEXNOLOGIYALAR UNIVERSITETI, 2024

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Elektron nashr. 678 sahifa.

E'lon qilishga 2024-yil 19-aprel kuni ruxsat etildi.

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, t.f.d., prof., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, i.f.d., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri o'rinbosari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, i.f.d., prof., O'zR Oliy Majlisi qonunchilik palatasi deputati
Axmedov Sayfullo Normatovich i.f.n., professor, MIM akademiyasi rektori
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, i.f.d., prof., TDIU YoMMMIB birinchi prorektori
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, i.f.d., prof., TDIU Ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha prorektori
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, i.f.d., prof., "O'IRIAM" ilmiy tadqiqot markazi direktori – prorektor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, i.f.d., TMI professori
Samadov Asqarjon Nishonovich, i.f.n., TDIU professori
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, t.f.d., Rossiya xalqlar do'stligi universiteti professori
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, i.f.d., prof., Xalqaro "Nordik" universiteti rektori
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, f.f.d., TDIU professori
Axmedov Ikrom Akramovich, i.f.d. TDIU professori
Po'latov Baxtiyor Alimovich, t.f.d., professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, i.f.d., TDIU professori
Isakov Janabay Yakubbayevich, i.f.d., TDIU professori
Musyeva Shoira Azimovna, SamDu IS instituti professori
Axmedov Javohir Jamolovich, i.f.f.d., "El-yurt umidi" jamg'armasi ijrochi direktori o'rinbosari
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, t.f.f.d., TAQU katta o'qituvchisi
Xalikov Suyun Ravshanovich, i. f. n., TDAU dotsenti
Kamilova Iroda Xusniddinovna, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Rustamov Ilhomiddin, f.f.n., Farg'ona davlat universiteti dotsenti
Fayziyev Oybek Raximovich, i.f.f.d. (PhD), Alfraganus universiteti dotsenti
Sevil Piriyeva Karaman, PhD, Turkiya Anqara universiteti doktoranti
Mirzaliyev Sanjar Maxamatjon o'g'li, TDIU mustaqil tadqiqotchisi
Utayev Uktam Choriyevich, O'zR Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farxod, O'zR Bosh prokuraturasi iqtisodiy jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti bo'limi boshlig'i
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, TDIU katta o'qituvchisi

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, i.f.d, TDIU dotsenti
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, i.f.d., TMI dotsenti
Babayeva Zuhra Yuldashevna, TDIU mustaqil tadqiqotchisi

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

MUNDARIJA

Benazir ustozni yod etib	10
Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti jamoasi	
Qishloq xo'jaligi taraqqiyotining ustuvor yo'nalishlari.....	12
Yunusov Xudaynazar Beknazarovich	
Agroklasterlarda biznes jarayonlari moliyaviy natijalari hisobini takomillashtirish	14
Alikulov Abdimo'min, Koshkaldal Irina	
Assessment of the ESG rating of banks.....	19
Ruziyeva Elvira, Eshmuradov Ulugbek	
Contract Preferences of Smallholders: Evidence From a Study on Potato Production in Uzbekistan	24
Sanaev Golib, Sanaeva Rakhima, Nurullaev Ulmasjon, Nurullaeva Bakhora, Sanaev Anvar	
Taxation Systems in the Agricultural Production Sphere in the Context of Resistance to Shadow Economy	34
Koshkaldal Iryna, Dombrovska Olena, Alikulov Abdimumin	
Factors Influencing Farmers' Cooperation in Irrigation: A Study of Samarkand Province, Uzbekistan	39
Tadjiev Abdusame Abduxamidovich	
Xalqaro standartlar asosida qishloq xo'jaligida kapital qo'yilmalar hisobi hamda hisobotlarini takomillashtirish.....	43
Xasanov Baxodir Akramovich, Egamberdiyeva Salima Rayimovna, Raxmatov Jonibek Ismoil o'g'li	
Tijorat banklarida ichki auditida muhimlik va auditor riski masalalari.....	50
Ibragimov Abdugapur Karimovich, Qo'ldoshev Dilshod Melixurozovich	
Agroklasterlar ichki sotish jarayonida transfert baholarni belgilashni tashkiliy-uslubiy jihatlari	57
Eshmuradov Ulug'bek Tashmuratovich	
Auditda regression tahlilni qo'llashning xususiyatlari	64
Tajekeev Ziyatdin Kobeyisovich	
Uzumchilik fermer xo'jaliklarida ishlab chiqarish xarajatlari hisobini takomillashtirish.....	67
Ibragimov Mansur Mardonovich	
Xalqaro standartlar asosida qishloq xo'jaligida aktivlarni tasniflash, ularning hisobi va hisobotini takomillashtirish.....	71
Egamberdiyeva Salima Rayimovna	
The Place of Digitalisation in the Rural Areas Development of Ukraine.....	76
Riasnianska A. M., Kniaz O. V.	
Yalpi ichki va hududiy mahsulotning ko'payishida faol tadbirkorlikning o'rni	79
Salamov Ibroxim, Kudratov Rizo Turdibayevich, Nazarova Maryam Sharipovna	
Inflyatsion targetlash rejimining pul-kredit siyosatini amalga oshirishdagi ahamiyati	84
Fayziyev Oybek Raximovich	
Asalarichilikning qishloq xo'jaligi iqtisodiyotidagi o'rni va uni rivojlantirish istiqbollari.....	89
Alikulov Abdimo'min Ismatovich, Ishturdiyev Hasan Abdigapparovich	
Uzumchilik majmuining tashkiliy-iqtisodiy mexanizmi va uning tamoyillari.....	94
Boltayev Nazarbek Narzullayevich	
Mintaqaviy klasterning xususiyatlari.....	98
Urdushev Hamrakul	
Considerations for Bolstering Entrepreneurship in the Evolution of the Domestic Economy	102
Shadiyeva Gulnora Mardiyevna	
Chorvachilik tarmog'ida ishlab chiqarish samaradorligini oshirish imkoniyatlari.....	107
Kudratov Rizo Turdibayevich, O'roqov Feruz Ibodullayevich	
Oziq-ovqat xavfsizligini ta'minlashda qishloq xo'jaligi mahsulotlari yetishtirishning hududiy jihatlari	112
Kazakova Zulayho Salaxiddinovna, Nazarova Maryam Sharipovna	

Yalpi ichki mahsulot va uni hisoblashni takomillashtirish yo'llari.....	117
Xalmurzaev Mansur, Abdushukurov Xondamir	
Qishloq xo'jaligi korxonalarida tovar-moddiy qiymatliklar hisobini takomillashtirish yo'nalishlari.....	122
Raximova Umida Rabbimovna	
Mamlakatimiz agrar tarmog'ida innovatsiyalarga asoslangan tadbirkorlikni rivojlantirish.....	127
Olimova Nodira hamrakulovna	
Banklarda ichki auditni xalqaro audit standartlari asosida takomillashtirish.....	131
Rizayev Nurbek Qodirovich, Boymatova Chinora Ilxomovna	
Agroklastarlarda asosiy vositalarni modernizatsiyalash va ta'mirlash xarajatlari hisobini takomillashtirish.....	137
Alikulov Abdimo'min Ismatovich, Ibodullaev D., Abdushukurov Xondamir Botiraliyevich	
Davlat budjetida boshqaruv xarajatlarini moliyalashtirishni takomillashtirish yo'llari va xarajatlarining optimallashtiruv muammolari.....	142
Narziyeva Guzal Baxtiyorovna	
Bandlikni ta'minlash va kambag'allikni qisqartirishni yuzaga keltiruvchi sabablar hamda ularning yechimi.....	146
Ahmatoва Qunduzbonu Asliddinovna, Sunnatullayev Musurmon Sunnatullo o'g'li, Salamov Ibroxim	
Global iqtisodiy rivojlanish sharoitida yashil iqtisodiyot muammolari	151
Tirkashev Farhod Mahmudovich, Musurmonov Nodirbek Ahmadovich	
Menejer boshqaruvida boshqaruv mehnati va guruhlar dinamikasi	155
Xasanova Sitara Islamovna	
G'allachilik klasterlarida buxgalteriya hisobi shakllarini takomillashtirish.....	158
Yuldashev Sherali Xaitovich	
Современность услуг агропромышленного комплекса в условиях инновационной экономики положение дел	163
Тураев Баходир Хатамович, Рузиев Хамрокул Жураевич	
Влияние внешних факторов на эффективность производства животноводства.....	170
Хамдамова Насиба Аблакуловна	
Banklarda ichki auditni rejalashtirish masalalari.....	173
Ibragimova Iroda Rashid qizi, Safarov Abdumajit Abdixamidovich	
The Importance of Digital Technologies in the Development of Agriculture.....	179
Rabbimov Elbek Abdulloyevich	
Yakka tartibdagi tadbirkorlarni soliqqa tortish o'zini o'zi band qilishni davlat tomonidan tartibga solish shakli sifatida.....	182
Pardayeva Ozoda Mamayunusovna, Javmanov Jamshed Abdusamatovich	
O'zbekiston pensiya tizimida pensiya hisoblash va to'lashni rivojlantirishda xorijiy mamlakatlar tajribasini uyg'unlashtirish.....	186
Xasanov Baxodir Akramovich, Nurmanov Din-Axmed Tileubayevich	
Uzumchilik mahsulotlari eksportini oshirish omillari	193
Ibragimov Mansur Mardonovich	
Korxonalarning xo'jalik faoliyati hisobining mohiyati, ahamiyati va hisob turlari.....	196
Ishturdiyev Hasan Abdigapparovich, Tilabov Shohruh Baxriddin o'g'li, Irisboyev Raxmatilla Shavkat o'g'li	
Raqamli iqtisodiyotning o'zbekistondagi holati va uning rivojlanish istiqbollari	200
Kazakova Zulayho Salaxiddinovna, Abdullayev Sanjar Sayfiddin o'g'li, Sunnatullayev Musurmon Sunnatulla o'g'li	
Fermer xo'jaliklar faoliyatida investitsiyalarning o'rni.....	204
Nomozova Mahliyo Mamirjon qizi, Yuldashev Muhammad Utkir o'g'li, Solijonova Diyora Xaydarali qizi, Saydullayev Akbarali Akram o'g'li, Urazov Jamshidjon Sa'dullayevich	
Raqamli iqtisodiyotning o'rni va joriy etishdagi imkoniyatlari.....	209
Salamov Ibroxim, Javmanov Jamshed Abdusamatovich, Ummatov Begzod Ikrom ugli, Bekpolatov Sultonxon Sherzod ugli	
Raqamli iqtisodiyot sharoitda asosiy vositalarni hisobga olishni takomillashtirish.....	214
Xatamov Kobil Xayriyevich, Sodiqov Xayrulla Sattorovich	
Improving Cost Accounting for Sales of Agricultural Products in Farms	218
Abdimumin Alikulov, Ulugbek Eshmuradov, Khondamir Abdushukurov	

Servis korxonalarini raqamli iqtisodiyotga o'tkazishning tashkiliy-iqtisodiy mexanizmlarini takomillashtirish	224
Kurbanova Raxima Jamshedovna	
Raqamli iqtisodiyotning bugungi kundagi holati.....	228
Nurmanov Sherzod Xujayarovich, Eshimova Gulandom Botir qizi, Daniyarov Xurshid Baxtiyarovich	
Qoramolchilikda ozuqa ta'minotini yaxshilash yo'llari	233
Nurullayev Ulug'bek Uytalovich, Urazov Jamshidjon Sa'dullayevich	
Meva-sabzavotchilik klasterlarida faol tadbirkorlikning iqtisodiy samaradorlikni oshirishdagi o'rni	236
Ibroxim Salomov, Roziyeva Gulxayo Chorievna	
Qishloq xo'jaligini rivojlantirishning o'ziga xos xususiyatlari.....	242
Tirkashev Farhod Mahmudovich, Isaxonov Shaxzodjon Nurali o'g'li	
O'zbekiston chorvachiligidagi muammolar va ularning yechimi.....	246
Xudoyberdiyeva Marifat Umarovna, Xamdamova Nasiba Ablakulovna, Esirgapov Diyor Akramovich, Ulmasov Tohir Suvonqulovich	
Qishloq xo'jaligi iqtisodiyotini rivojlantirishda raqamli texnologiyalarning o'rni va ahamiyati	249
Kazakova Zulayho Salaxiddinovna, Ulmasov Amirxon Rasul o'g'li, Botirov Bekzod Ulug'bek o'g'li	
Механизмы и инструменты финансирования малых и средних сельскохозяйственных предприятий (На примере Центральноазиатского региона).....	253
Худойбердиева Асила	
Agroklastarlarda kapital qo'yilmalar hisobini xalqaro standartlar asosida takomillashtirish masalalari.....	259
Irisboyev Rahmatillo Shavkat o'g'li, Jo'rayeva Diyora Olimjonovna, Eshmuradov Ulug'bek Tashmuratovich	
Milliy iqtisodiyotda kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni rolini oshirishning ustuvor yo'nalishlari	265
Saidxonov Akmalxon	
Improving Accounting and Auditing of Inventories in Agricultural Clusters	269
Raximova Umida Rabbimovna	
Maishiy xizmatlar sohasining rivojlanish tendensiyalari va kambag'allikni qisqartirishdagi o'rni.....	272
Rajabov Navruzbek Azimjonovich	
Chorvachilik tarmog'ida mahsulotlarni qayta ishlash samaradorligini oshirish imkoniytlari	277
Salomov Ibroxim, Nurmanov Sherzod Xujayarovich, Hotamov Adhamjon Asqarjon o'g'li	
Порядок применения и актуальность международных стандартов финансовой отчетности в деятельности коммерческих банков и предприятий	282
Нарзиева Гузал Бахтиёровна, Хомидов Асилбек Отабек угли, Асомиддинов Хусан Асомиддин угли, Болтабаев Диёрбек Омондурди угли	
Savdo korxonalarida segmentar hisobning o'rni va ahamiyati	286
Mardonov Mamed Shavkatovich, Bobomuradova Sarvinov Ziyadullayevna	
Livestock Development Problems and Prospects in Uzbekistan	289
Khamdamova Nasiba Ablakulovna, Ulmasova Oyul Bakhtiyarovna, Xudayberdiyeva Marifat Umarovna	
Понятие и учет капитальных вложений в агрокластерах.....	292
Жураева Диёра Олимджановна	
Xizmat ko'rsatish korxonalarini innovatsion modernizatsiyalashda iqtisodiy samaradorlikni hisoblash metodini takomillashtirish	297
Kurbanova Raxima Jamshedovna, Umurzoqova Sevinch Karim qizi	
Tarmoq mahsulotlarini ishlab chiqarish va sotishda innovatsion texnologiyalarni qo'llashning iqtisodiy samaradorligi	301
Nazarova Maryam Sharipovna, Kazakova Zulayho Salaxiddinovna	
Maishiy xizmatlar sohasini tashkiliy-iqtisodiy mexanizmlarini takomillashtirishda raqamli innovatsion texnologiyalarning roli va ahamiyati	304
Quliyev Begimqul Melikovich	
O'zbekiston iqtisodiyotining rivojlanishi va iqtisodiy o'sish uchun barqaror investitsiya muhitini ta'minlash masalalari.....	308
Raximova Umida Rabbimovna, Elmurodova Dilnoza Farxodovna	

Biznesni qo'llab-quvvatlashda iqtisodiy-ijtimoiy holatni yaxshilash imkoniyatlari	311
Salamov Ibroxim, Janibekov Faxriddin Beknazarovich, Ulmasova Oygul Baxtiyorovna, Xudayberdiyeva Marifat Umarovna	
G'alla urug'chiligidagi boshlang'ich hisob va ichki nazoratni takomillashtirish	315
Yuldashev Sherali Xaitovich, Yusupov Uchqun, Zokirov Behruz	
Baliqchilik xo'jaliklarini rejalashtirishning ahamiyati va bosqichlari	318
Dosmuratova Shaxista Kengashovna	
"Yashil" iqtisodiyot: konsepsiyaning shakllanishi va asosiy kategoriyalari	321
Tirkashev Farhod Mahmudovich, Toshpulatova Kamola Xurshed qizi	
Sutchilik yo'nalishidagi xo'jalik yurituvchi subyektlar faoliyatida marketing elementlaridan foydalanish	324
Urazov Jamshidjon Sa'dullayevich	
Biznes jarayonlarida "xarajat" va "tannarx" kategoriyalarining nazariy jihatlarini	328
Xondamir Abdushukurov, Ulug'bek Eshmuradov	
Перспективы развития бухгалтерского учета и аудита на основе международных стандартов	333
Рахимова Умида Раббимовна, Асомиддинов Хусан Асомиддин угли, Болтабаев Диёрбек Омондурди угли, Хомидов Аслбек Отабек угли	
Asosiy vositalarni hisobga olishning xalqaro va milliy standartlarda aks ettirishning farqli jihatlarini	336
Xatamov Kobil Xayriyevich, Turabaeva Ozoda Ilxambekovna	
Qishloq hududlarida ekoturizm maskanlarining turistik salohiyati va sig'imi tahlili	340
Abduraxmanova Aqida Fayzulla qizi, Xoshimova Sevara Bahromovna, Sayfullaev Umidulla Fazliddin o'g'li	
Chorvachilik tarmoqlarida o'tchilik infratuzilmasining hozirgi holati va istiqboldagi iqtisodiy samaradorligini oshirish imkoniyatlari	346
Salamov Ibroxim, Nurmanov Sherzod Xujayarovich, Tursunov Alpomish Amanovich, Yo'ldoshev Raxim Nuriddin o'g'li	
Qishloq xo'jaligi klasterlari va fermer xo'jaliklari faoliyatida raqamli texnologiyalardan foydalanish imkoniyatlari	351
Nasimjon Babayev, Dilorom Yorbekova, Umidullo Fayzullayev	
Agroklasterlarda biznes jarayonlari sotish hisobini takomillashtirish	354
Abdunazarova Sevinch, Aliqulova Zebuniso, Eshmuradov Ulug'bek Tashmuratovich	
Iqtisodiyotni modernizatsiyalash sharoitida qishloq xo'jalik ishlab chiqarishining samaradorligi	360
Kudratov Rizo Turdibayevich, Abduxaliqova Farangiz Abduxoliq qizi	
Increasing Efficiency of Catering Enterprises Through Modernization	365
Kurbanova Rakhima Jamshedovna	
Chorvachilik majmuasi infratuzilmasi va uni rivojlantirish	369
Nurmanov Sherzod Xujayarovich, Aslonov Xotamjon Sharibboy o'g'li	
Davlat-xususiy sherikchiligini rivojlantirishda klasterlarning ahamiyati	373
Tirkashev Farhod Mahmudovich, Raxmatullayev Sherzod Mexriddinovich	
Studying the Features of Innovative Development in The Agricultural Sector of the Economy	377
Yorbekova Dilorom Muxammadkulovna	
Chorvachilikda klasterlashning ayrim masalalari	380
Urdushev Hamrakul, Mavliyanov Majid Tuychiyevich	
Issues of Development of "Green Economy" in the Context of the Actualization of the Problem of Ecology and Climate Change	385
Mukhayyo Dustova	
Xizmatlar sohasi rivojlanishining aholi turmush darajasiga ta'siri	390
Xudoyberdiyeva Marifat Umarovna	
Baliqchilik xo'jaliklarini rivojlantirish prognozini ishlab chiqish masalalari	393
Dosmuratova Shaxista Kengashovna	
Mahalliy soliqlar va mahalliy yig'imlarning iqtisodiy mohiyati	396
Tirkashev Farhod Mahmudovich, Asomiddinov Husan Asomiddin o'g'li	
Turizm korxonalari hisob siyosatini shakllantirish	400
Ibragimov Mansur Mardonovich	

Korxonalarda moliyaviy holatini ifodalovchi ko'rsatkichlar tahlili	404
Isturdiyev Hasan Abdigapparovich, Tilabov Shohruh Baxriddin o'g'li, Yusupova Ergashoy	
Innovatsiya, innovatsion iqtisodiyot atamalarining mohiyati va ulardan samarali foydalanish yo'llari.....	408
Xudoyberdiyeva Marifat Umarovna, Boyjigitov Kamronmirzo Sobirjon o'g'li, Obloberdiyev Shuxrat Sharof o'g'li	
The Processing Indicators of Livestock Products on the Basis of Economic Statistical Models	411
Yorbekova Dilorom Muxammadkulovna, Hotamov Adhamjon Asqarjon o'g'li	
Paxta-to'qimachilik klasterlarida tola ishlab chiqarish xarajatlari tahlili	414
Alikulov Abdimo'min Ismatovich, Farangiz Rustamova	
Meva-sabzavotchilikni rivojlantirishda klaster yondashuvining afzalliklari	419
Eshankulov Sirojiddin Xakimovich	
Prospects for Leaving the Population Out of Poverty	424
Javmanov Jamshed Abdusamatovich, Radjabov Navruzbek Azimjonovich, Uralov Baxtiyor Maxmudovich, Fayzullayev Umidullo Xayrullo o'g'li	
Tijorat banklarida korrupsiyaga qarshi kurashishning kompayens nazorati usullarini takomillashtirish.....	429
Sultonov Abrorbek Umarali o'g'li, Axmedov Shuxrat Xikmatullayevich	
Segmentar va moliyaviy hisobot tuzishda xo'jalik yurituvchi subyektlar mulkini baholashning metodologik muammolari	435
G'olibjon Alikulov	
Raqamli iqtisodiyotga o'tish orqali yashirin iqtisodiyotni jamiyatga ta'sirini kamaytirish	439
Uralov Baxtiyor Maxmudovich, Abdusalomov Farruh G'ayrat o'g'li	
Sustainable Farming Futures: the Economic Need of Climate Change Program in Uzbekistan.....	443
Akhmadjon Nurullaev, Sanayeva Raxima Amirqulovna, Visola Khasanova, Bakhora Nurullaeva, Anvar Sanaev	
Problems and Prospects of Cadastral Valuation of Land Resources in the Republic of Kazakhstan	447
Berdimurat Nazimgul, Bassybekova Zh.B.	
Значение цифровизации в сельском хозяйстве	451
Сыздықова Азиза Оралбайқызы, Сапарова Айнура Алпамысовна	
Xizmatlar sohasi samaradorligini oshirish masalalari	456
Mirzayev Qulmamat Jonuzakovich, Mardanova Mohidil Otabek qizi, Mirzayev Azzamjon Jonuzokovich	
Aholini o'z-o'zini bandlikka jalb qilish orqali ishsizlik darajasini pasaytirish.....	461
Javmanov Jamshed Abdusamatovich, Jo'rayev Sherali Anor o'g'li	
Innovatsiyani joriy qilishning fermer xo'jaliklari daromadlariga ta'siri	465
Eshboyev Diyorbek Yo'ldosh o'g'li, Sinayev Sherali Islom o'g'li, Ismoyilov Azamat Isroyilovich	
Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlariga muvofiq daromadni tan olish masalalari.....	471
Kozimjonov Abrorbek	
O'zbekistonda kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni rivojlantirishda raqamli texnologiyalarning yutuqlari va muammolari.....	475
Ochilova Mohigul Toshtemir qizi	
Soliq ma'murchiligida raqamli iqtisodiyotning ahamiyati va uning ilmiy-nazariy asoslari tahlili	479
Uralov Baxtiyor Maxmudovich, Javmanov Jamshed Abdusamatovich, Holmirzayev Sardor Ravshan o'g'li, Tursinaliyev Abdulaziz Shokirjon o'g'li	
O'zbekistonda davlat xizmatlari ko'rsatish milliy tizimini rivojlanishi: xronologik tahlil.....	484
Hasanov Habibullo	
Chorvachilikning mamlakat iqtisodiyotidagi ahamiyati va uning rivojlanishi.....	488
Xamdamova Nasiba Ablakulovna, Tirkashev Farxod Mahmudovich, Sayfullayev Akbar Xoljigit o'g'li, Erkinov Samandar Maxmudovich	
O'zbekiston chorvachiligiga oid FAO ma'lumotlari haqida	493
Pardayeva Kamola	
Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlariga muvofiq xaridorlar bilan tuziladigan shartnomalar asosida tushumni hisobga olishning ahamiyati	498
Norbekov Davron	
Paxtachilik klasterlarida ishlab chiqarishga ta'sir etuvchi omillarning tahlili	502
Javmanov Jamshed Abdusamatovich, Abduraxmonov Orifbek Odiljon o'g'li	

Raqamli iqtisodiyotning zamonamizdagi bugungi o'rne	506
Tirkashev Farhod Mahmudovich, Zarmaxmatov Nomojjon Baxodir o'g'li	
Improving Cost Audit in Innovation Activities	510
Mustafoev is the son of Akbar Mustafa	
Konsolidatsiyalashgan moliyaviy hisobotni mxs asosida transformatsiya qilish zaruriyati	514
Xolmurodov Otabek	
Klasterlarni tashkil etishning tashkiliy-iqtisodiy mexanizmlari va ularning mamlakat iqtisodiyotida tutgan o'rne	521
Javmanov Jamshed Abdusamatovich, Homidov Aslbek Otabek o'g'li, Asomiddinov Husan Asomiddin o'g'li, Boltayev Diyorbek Omondurdi o'g'li	
Soliq imtiyozlarini nazariy asoslash va huquqiy tartibga solish	526
Uralov Baxtiyor Maxmudovich	
Sug'urta shartnomalari va sug'urta majburiyatlari hisobini moliyaviy hisobotning xalqaro standartlari asosida takomillashtirish	531
Ochilov Ilyos Keldiyorovich	
Обеспечение привлекательности инвестиции коммерческих банков	537
Назаров Килич Холмурадович, Нафасов Шохрухбек Хошимович	
O'zbekistonda tashqi savdoning rivojlanishi va muammolari	539
Xudayberdiyev U.	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida mehnatga haq to'lashning nazariy jihatdan tashkiliy-iqtisodiy asoslari	542
Rajabov Navruzbek Azimjonovich, Toshmurodova Dilbar Muzaffar qizi	
Human Capital in Education	546
Ibragimov Mansur Mardonovich, Ergashev Olloyor	
Qishloq joylarida xizmat ko'rsatish sohasini rivojlantirish hamda o'zini o'zi band qilish orqali ishsizlikni kamaytirishning nazariy asoslari	551
Jo'rayev Sherali Anor o'g'li, Abdikarimov Nazirbek Odil o'g'li, Uralov Baxtiyor Maxmudovich	
Uchqora uzumi-mayizini yetishtirishning iqtisodiy samaradorligini oshirish imkoniyatlari	555
Salamov Ibroxim, Kudratov Rizo Turdibayevich, Janibekov Faxriddin Beknazarovich	
Moliyaviy natijalarning tavsifini takomillashtirish	561
Yusupova Farizabonu Zarifovna	
Kambag'allik va uni qisqartirish yo'llari	564
Tirkashev Farhod Mahmudovich, Do'stiyorov Mirabbos Erkin o'g'li	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida aholi turmush darajasini oshirishda xizmat ko'rsatish sohasining ahamiyati	568
Xolmurodov Otabek	
O'zbekistonda aholi turmush darajasi va daromadlarining o'ziga xos xususiyatlari	570
Rajabov Navruzbek Azimjonovich, Uralov Baxtiyor Maxmudovich, Saidmurodov Sardor Mirsalohovich	
SWOT-анализ конкурентоспособности национального туризма в Узбекистане в условиях преодоления последствий пандемии	574
Ochilova Mohigul Toshtemir qizi, Abduzoirov Sarvarbek	
Ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirish va aholi turmush darajasini yanada yaxshilashda iqtisodiy samaradorlikni oshirishning ahamiyati	577
Salamov Ibroxim, Kudratov Rizo Turdibayevich, hamdamova Nasiba Ablakulovna	
Jahon iqtisodiyoti va xalqaro savdo munosabatlari	582
Tirkashev Farhod Mahmudovich, Xo'jaqulov Inomjon Rustam o'g'li	
Xizmat ko'rsatish sohasini raqamli iqtisodiyot sharoitiga mos rivojlantirishning ayrim masalalari	586
Mirzayev Qulmamat Jonuzakovich, Sherzodova Diyora Sherzod qizi	
Turistik destinatsiyalarni rivojlantirish orqali turistik zonalarini takomillashtirish	589
Raxmonov Siyovush Turob ug'li, Ochilova Mohigul Toshtemir qizi	
Ivermektin, klozantel, iversantapulus dori vositalarining marketing tahlili	592
Raxmadullayev Humoyun Rashid o'g'li, Farmonov Nizom, Salamov Ibroxim	
Цифровая оптимизация для экологической безопасности в агропромышленном комплексе	597
Юнусов Худайназар Бекназарович, Сафарова Лола Улмасовна	

Смысловой – системный анализ процессов обработки плодов и овощей энергии начального импульса.....	602
Курбанов Жамшед Маджидович, Курбонова Мадина Жамшедовна	
Формирования алгоритма расчета эффективности транспортно-логистической системы поставок грузов.....	605
Кубаев Улугбек	
Роль и потенциал севооборота в создании устойчивых и экологически чистых систем в сельском хозяйстве на основе цифровизации	611
Юнусов Худайназар Бекназарович, Сафарова Лола Улмасовна	
Qoramollar uchun ozuqa ratsionini tuzishda innovatsion yondashuv	617
Mavlyanov Majid Tuychiyevich	
Landshaft bog'dorchilikni rivojlantirishda autocad dasturining o'rni.....	624
Ravshanov Sanjar Tolibjonovich, Sulaymonov Mirobid Abduxolikovich	
Aniq qishloq xo'jaligida o'zgaruvchan me'yorlarni qo'llash	628
Akbarov Husan O'zbekxonovich, Bekzod Qudratov	
Raqamli iqtisodiyotda neyron tarmoqlaridan foydalanishning ahamiyati	634
Otoboyeva Aziza Shakirovna	
Iqtisodiy masalalarni tahlil qilish, me'yorlash, rejalashtirish, baholash hamda bashorat qilishda korrelyatsiya va regressiya usuli	637
Aktamova Vasila Uktamovna, Axtamova Umida O'ktam qizi	
Iqtisodiy ekonometrik modelni tuzish hamda avtokorrelyatsiya mavjudligini aniqlash	641
Raximov Abdulaxad Nematovich	
O'zbekistonda qishloq xo'jaligi mahsulotlarini yetishtirishda agrovoltaiika texnologiyasini qo'llash istiqbollari	646
Berdiyev G'ayrat Ibragimovich, Eshpulatov Dostonbek Baxodir o'g'li, Malikova Sevinch Telman qizi	
Развитие системы цифровизации в сельском хозяйстве и в народной медицине	650
Рахмонов Фариз Зафаржонович, Мухиддинова Сабрина Мунисовна, Усманова Лайло Рахматуллаевна, Рахмонова Хабиба Нуруллаевна	
Raqamli iqtisodiyot fanlarini o'qitishda zamonaviy pedagogik metodlar va virtual onlayn kurslardan foydalanish.....	653
Sulaymonov Mirobid Abduxolikovich	
Qishloq xo'jaligini boshqarishda raqamli texnologiyalardan foydalanishning afzalliklari	656
Ravshanov Sanjar Tolibjonovich	
Ekin maydonlari tuproqlarini tahlil qilish va boshqarishda sun'iy intellekt tizimlaridan foydalanishning o'rni..	660
Otoboyeva Aziza Shakirovna, Artikov Farxod Sayfiddinovich, Usanov Yoqub Dilmurod o'g'li	
О некоторых нестандартных способах решения иррациональных уравнений	664
Актамова Василя Уктамовна	
Корхоналарни тугатишнинг норматив ва ташкилий-услугий таъминотини такомиллаштириш	666
Дусмуратов Раджапбай Давлатбаевич	
Юридик шахсларни тугатишнинг норматив-ҳуқуқий таъминоти.....	670
Давлетов Икрам Рахимберганович	
Саноат корхоналарида мулкый муносабатларни тартибга солишнинг илмий назарий асослари.....	674
Бобобеков Эргаш Абдумаликович	

AHOLINI O'Z-O'ZINI BANDLIKKA JALB QILISH ORQALI ISHSIZLIK DARAJASINI PASAYTIRISH

Javmanov Jamshed Abdusamatovich

Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va
biotexnologiyalar universiteti, "Iqtisodiyot va buxgalteriya hisobi"
kafedrasasi assistenti

Jo'rayev Sherali Anor o'g'li

Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va
biotexnologiyalar universiteti, Iqtisodiyot fakulteti talabasi

Annotatsiya: Ishsizlik Yangi O'zbekiston iqtisodiyotining eng muhim muammolaridan biriga, shu bilan bir qatorda aholi hayotining ajralmas elementiga aylanib bormoqda, bu nafaqat ijtimoiy-iqtisodiy, balki mamlakatdagi siyosiy vaziyatga ham sezilarli ta'sir ko'rsatmoqda. Shunday qilib, ishsizlik jamiyat hayotida murakkab va qarama-qarshi makroiqtisodiy va ijtimoiy hodisa sifatida harakat qiladi. Ushbu maqolada aholining o'zini o'zi bandligini ta'minlash, aholining doimiy daromadiga ega bo'lmagan qismini kasb-hunarga o'rgatish, shuningdek, ishsiz aholini qashshoqlikdan chiqarish yo'li bilan kambag'allikni qisqartirish doirasida amalga oshirilayotgan chora-tadbirlar va ularning samaralari yoritilgan.

Kalit so'zlar: Ishsizlik, kambag'allik, kasbga o'qitish, yechimlar.

Abstract: Unemployment is becoming one of the most important problems of the economy of New Uzbekistan and an integral element of the life of the population, which has a significant impact not only on the socio-economic, but also on the political situation in the country. Thus, unemployment acts as a complex and contradictory macroeconomic and social phenomenon in the life of society. This article highlights the measures implemented in the context of poverty reduction through self-employment of the population, vocational training for the part of the population that does not have a permanent income, as well as the removal of the unemployed population from poverty and their effect.

Key words: Unemployment, poverty, vocational training, solutions.

Аннотация: Безработица становится одной из важнейших проблем экономики Нового Узбекистана и неотъемлемым элементом жизни населения, оказывающим существенное влияние не только на социально-экономическую, но и на политическую ситуацию в стране. Таким образом, безработица выступает как сложное и противоречивое макроэкономическое и социальное явление в жизни общества. В данной статье освещаются меры, реализуемые в условиях сокращения бедности за счет самозанятости населения, профессионального обучения части населения, не имеющей постоянного дохода, а также выведения безработного населения из бедности и их эффект.

Ключевые слова: Безработица, бедность, профессиональное обучение, решения.

Ishsizlik namoyon bo'lishining ko'p qirraliligi iqtisodchilar, sotsiologlar va siyosatshunoslarni jamiyatning iqtisodiy va ijtimoiy hayotida uning sabablarini har tomonlama o'rganishga, rivojlanish tendensiyalarini bashorat qilishga, uning halokatli oqibatlarini bartaraf etish va yumshatish choralarini asoslashga majbur qiladi.

O'zbekistonda ishsizlik darajasini pasaytirishning muhim yo'llaridan biri bu aholining o'zini o'zi ish bilan ta'minlashdir. O'z-o'zini ish bilan ta'minlash muammosi mahalliy adabiyot va amaliyotda yetarlicha o'rganilmagan. Butun dunyoda o'z-o'zini ish bilan ta'minlash, birinchi navbatda, mehnat qilish huquqini ro'yobga chiqarishni ta'minlash va aholining ijtimoiy mavqeini yaxshilash orqali jamiyat va shaxs manfaatlarini bandlik sohasida integratsiyalashuviga olib kelishi mumkin bo'lgan ijtimoiy hodisa sifatida qaraladi.

O'z-o'zini ish bilan ta'minlash – bu ishsiz odamlarni alohida sharoitlarda – o'z-o'zini tashkil qilish sharoitida ishlash imkoniyatini berish orqali jamiyatning ijtimoiy tarkibiga qo'shilishi. Shu bilan birga, bu jamiyat va odamlar o'rtasidagi ijtimoiy o'zaro ta'sir mexanizmi bo'lib, umumiy manfaatlarni hisobga olish va izolyatsiya qilingan shaxslarning yangi sifat holatiga o'tishini osonlashtiradigan, o'z-o'zini ish bilan ta'minlashga xos xususiyatlarga ega, prinsipial jihatdan yangi rol o'ynaydi. Ijtimoiy-iqtisodiy tizim va ijtimoiy tuzilishda. Yakka tartibdagi bandlik ishsiz fuqarolarga ijtimoiy foydali kasbga bo'lgan huquqini ro'yobga chiqarish, o'zini va oilasini moddiy jihatdan ta'minlash imkonini beradi. Shu bilan birga, jamiyat passiv qaram bo'lgan umidlardan voz kechgan va faol

ijodiy ish boshlagan, o'zini shaxs sifatida anglab etgan faol ishchilarni oladi. Ishsiz shaxs uchun o'z-o'zini ish bilan ta'minlash orqali tadbirkor, o'z biznesining egasi bo'lish, jamiyat uchun esa – ishsiz fuqarolarning katta qismini ijtimoiy foydali biznesga jalb qilish imkoniyati beriladi. Umuman olganda, o'z-o'zini ish bilan ta'minlash odamlarning shaxsiy tashabbusi, mustaqilligi va mas'uliyati asosida, qoida tariqasida, mehnat daromadini olishga va o'zini o'zi anglashini ta'minlashga qaratilgan ijtimoiy foydali mehnatdagi ishtirokning alohida turi sifatida tavsiflanishi mumkin.

Davlat ushbu maqsadlar uchun ma'lum mablag'larni ajratish orqali iqtisodiyotning eng muhim bo'lgan tarmoqlarini rivojlantirishga umid qilishi mumkin. Ammo eng muhimi, o'z-o'zini ish bilan ta'minlashning ijtimoiy qiyamati, chunki u jamiyatning ijtimoiy tabaqalanish tuzilishini yaxshilashga, kutilgan, qaram kayfiyatni yengishga va ishsizlarning o'ziga bo'lgan ishonchini mustahkamlashga yordam beradi. Xorijiy tajriba shuni ko'rsatadiki, yakka tartibdagi tadbirkorlikning rivojlanishi ko'pchilikning hayotda o'z o'rnini topishiga, jamiyatdagi ehtiyojni his qilishiga va umuman jamiyatdagi ijtimoiy keskinlikni kamaytirishga imkon beradi.

Xalqaro terminologiyaga ko'ra, o'z-o'zini ish bilan ta'minlovchilarga: tadbirkorlar, yakka tartibdagi tadbirkorlar, ishlab chiqarish kooperativlari a'zolari va oilaviy korxonalarning ish haqi to'lanmaydigan xodimlari kiradi.

O'z-o'zini ish bilan ta'minlashning rivojlanishi ushbu odamlarga "biznes" ni yaratish va rivojlantirishda qandaydir yordam bera oladigan ma'lum bir tashkiliy tuzilmaning mavjudligini nazarda tutadi. Bunday yordam ishsizlarga ishlab chiqarishni tashkil etish va fuqarolarni o'qitishni tashkil qilish uchun moddiy yordam ko'rsatishi mumkin bo'lgan bandlik xizmati tomonidan taqdim etiladi.

Bandlik xizmatlari amaliyoti shuni ko'rsatadiki, mehnat bozoriga obyektiv sabablarga ko'ra (korxonalarning bankrotligi, ishlab chiqarishning pasayishi va boshqalar) ishsiz qolgan oliy ma'lumotli shaxslar va raqobatbardoshligi past bo'lgan shaxslar kiradi. Fuqarolarning bunday tarkibi ularni bandlik xizmatiga qayta tayyorlash muammosini keltirib chiqaradi. Bu borada ishsiz aholini tadbirkorlik faoliyatiga o'rgatish uchun tegishli shart-sharoitlarni yaratish eng muhim vazifa hisoblanadi. Ishsiz aholi uchun ta'lim tizimi mahalliy bozorga, mintaqaviy muammolarni hal qilishga, ishsiz aholining keng qatlamlariga yo'naltirilishi kerak. Bunda uning qiziqishlari, qobiliyati, kichik va o'rta biznesda ishlash istagi, yakka tartibdagi tadbirkor bo'lish istagi inobatga olinishi kerak. Hududlarning ehtiyojlari va tadbirkorlikni rivojlantirishning hozirgi tendensiyalaridan kelib chiqish zarur.

Aholini tadbirkorlik faoliyatiga tayyorlash sohasidagi siyosat fuqarolarning bunday faoliyatni tashkil etish uchun zarur bo'lgan iqtisodiy, huquqiy va boshqa bilimlarga bo'lgan ehtiyojlarini qondirish, to'liq samarali va erkin tanlangan bandlikni qo'llab-quvvatlash, ularning mehnat harakatchanligi va qobiliyatini oshirishni nazarda tutadi.

1-jadval: Tadbirkorlik bo'yicha treningni tashkil etish texnologiyasi tadbirlar

ishsiz aholini kichik biznes va o'zini-o'zi bandlik asoslarini o'qitishga keng jalb etish, bu borada fuqarolarning kasbiy mahorati va malakasini oshirish uchun sharoit va imkoniyatlar yaratish;	manfaatdor davlat va nodavlat tuzilmalari bilan hamkorlikda aholining o'zini o'zi bandligini qo'llab-quvvatlashning samarali tartibga soluvchi, tashkiliy va moliyaviy mexanizmini yaratish;
kichik biznesni kadrlar tayyorlash tizimini me'yoriy-huquqiy bazani, ilmiy, uslubiy va axborot ta'minotini ishlab chiqish;	kichik biznes subyektlariga yakka tartibdagi bandlik va kasbiy yo'nalish bo'yicha xizmatlar ko'rsatish bo'yicha konsalting markazlarini tashkil etish;
Bo'lajak tadbirkorlarni kasbiy tayyorlashda samarali pedagogik texnologiya va usullardan foydalanish;	ishsiz aholiga tadbirkorlik asoslarini o'rgatuvchi pedagog kadrlarni tayyorlash va qayta tayyorlash;
Bandlikka ko'maklashish markazlari va tadbirkorlar va menejerlarni tayyorlash bo'yicha o'quv markazlari o'rtasida samarali hamkorlikni rivojlantirish.	Kadrlar, o'quv, uslubiy va axborot bazasini shakllantirish;

Ishsiz aholini tadbirkorlikka o'qitishni tashkil etish bo'yicha amaliy ishlar yaqin hamkorlik va sheriklik asosida amalga oshirilmoqda.

Kasb va mutaxassisliklar bozorini shakllantirish, kichik biznes va yakka tartibdagi tadbirkorlik sohasida kadrlar tayyorlash xizmatlarini ko'rsatish, tegishli kadrlar tayyorlash katta ahamiyatga ega.

Ishsiz aholini tadbirkorlik faoliyatiga o'rgatish hududlarda tadbirkorlikni rivojlantirish va tadbirkorlik subyektlarini tashkil etish bo'yicha aniq vazifalardan kelib chiqqan holda amalga oshirilmoqda.

Bandlik xizmati organlarida abituriyent sifatida ro'yxatga olingan va kasbiy tanlovdan o'tgan shaxslarni o'qitish belgilangan tartibda Davlat budjeti mablag'lari hisobidan amalga oshiriladi. Ish topa olmagan boshqa toifadagi fuqarolarni, shu jumladan, qayta tashkil etilgan yoki tugatilayotgan korxonalar xodimlarini, demobilizatsiya qilingan harbiy xizmatchilarni, kasb-hunar ta'limi muassasalari bitiruvchilarini o'qitish korxonalar, tashkilotlar, muassasalar hamda fuqarolarning o'z mablag'lari hisobidan amalga oshiriladi.

Trening boshlanishidan oldin professional maslahat beriladi. So'ngra diagnostika va fuqarolarni tanlash

kichik biznes sohasida faoliyat yo'nalishlarini tanlashda va biznes-rejalarni ishlab chiqishda yordam beradi. Biznes tuzilmalarida stajirovka o'tash kadrlar tayyorlash tizimining muhim elementlaridan biridir.

Albatta, bugun mamlakatimizda ko'plab yangi ish o'rinlari yaratilmoqda. Biroq, bunday faoliyat turlari ishsiz aholining faqat bir qismini ish bilan ta'minlashi mumkin. Ana shu holatni inobatga olgan holda O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Kam ta'minlangan va ishsiz aholini tadbirkorlik faoliyatiga jalb etish, ularning mehnat faolligi va kasbiy tayyorgarligini oshirish, aholi bandligini ta'minlashga qaratilgan qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi Qarori qabul qilindi.

Mazkur qaror bilan O'zbekistonda aholining kam ta'minlangan va ishsiz qatlamini kasb-hunarga o'rgatish va tadbirkorlikka o'qitish tizimi joriy etiladi. Chunki bu eng zarur chora-tadbirlardan biridir. Axir, ko'plab ishsizlar aniq kasbga ega emaslar va nima qilishni bilmaydilar. Hech narsa qilishga qodir emas. Buning samarasida aholining kam ta'minlangan va ishsiz qatlamini kasb-hunarga o'rgatish va tadbirkorlikka o'qitish tizimi viloyat, tuman (shahar) va mikrorayon darajasiga yetdi. Bu tizimga davlat va nodavlat kasb-hunar ta'limi muassasalari kiradi. Bugungi kunda ta'lim xizmatlarini ko'rsatuvchi ta'lim muassasalari, ayniqsa, professionallar, asosan, nodavlat xususiyatga ega.

Shu tariqa, aholining kam ta'minlangan va ishsiz qatlamini kasb-hunarga va tadbirkorlikka o'rgatish, davlat va nodavlat ta'lim muassasalarida o'qitishning yangi tizimi yaratilmoqda. Ishsizlarni kasbga o'rgatishda xususiy sektor bilan hamkorlikni yo'lga qo'yish ko'zda tutilgan. Kasb-hunarga o'rgatish va tadbirkorlikka o'qitish jarayonlarini tashkil etishda aholining kam ta'minlangan qatlamlari va nogironligi bo'lgan shaxslarga alohida e'tibor qaratilayotgani muhim ahamiyat kasb etadi. Mazkur qarorda ularning bandligini ta'minlash bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlarni amalga oshirish chora-tadbirlari ham belgilangan.

Ishsizlar quyidagi toifalarga bo'linadi. Birinchisi, u tegishli malaka va ma'lumotga ega, lekin u yashaydigan hududda unga mos keladigan ish yo'q. Ikkinchi toifadagi ishsizlar past malakali bo'lib, mustaqil faoliyat yuritish ko'nikmalariga ega emaslar. Agar kimdir ularni ish bilan ta'minlamasa, o'zi buni qila olmaydi. Uchinchidan, nogironlar va boshqa kam ta'minlangan aholi. To'rtinchidan, g'amxo'rlik qilishga odatlangan dangasa, o'zini tuta oladigan, befarq odamlar. Yuqorida qayd etilgan qarorda mazkur toifadagi aholining barcha qatlamlarini qamrab oluvchi chora-tadbirlarni amalga oshirish nazarda tutilgan. Bunda har bir oila, mahalla va hududdagi ishsizlar toifasini aniqlab, ularning har biri bo'yicha tegishli chora-tadbirlarni amalga oshirish zarur. Ularning deyarli barchasi o'qimishli va kasb-hunarga o'rgatilgan bo'lishi, shuningdek, psixologlardan psixologik tayyorgarlik kurslaridan o'tib, aqliy yashashni o'rgatishi shart.

Yuqoridagi qarorga muvofiq, aholining kam ta'minlangan va ishsiz qatlamini kasb-hunarga o'rgatish, ularning mehnat faolligini oshirish, aholi bandligini ta'minlash, mehnat resurslarining raqobatbardoshligini oshirish bo'yicha dasturiy chora-tadbirlar belgilandi. Ishga joylashish haqida gap ketganda, "Rahmat, eshiklari-miz siz uchun ochiq" degan tamoyildan voz kechish kerak. Ishga qabul qilishda xodimlar ham raqobatbardosh bo'lishi kerak.

Agar u bunga tayyor bo'lsa, shaxsiy tarkibni yaxshilash uchun ichki kuchlar qo'llaniladi. Men kambag'allar ro'yxatidaman, davlat ish bilan ta'minlasa ishlayman, bo'lmasa "Oilamni hukumat qo'llab-quvvatlasin" degan shiordan voz kechaman, degan mentalitetni singdirishim kerak. Shundagina yurtimiz xalqi "Yangi O'zbekiston"ga munosib bo'ladi.

Ta'kidlash joizki, nodavlat kasb-hunar ta'limi muassasalarini tashkil etish maqsadida "Ishga marhamat" monomarkazlari hamda vazirlik, mahalliy davlat hokimiyati organlari va fuqarolarning o'zini o'zi boshqarish organlari tasarrufidagi kasb-hunar ta'limi muassasalari binolari mavjud boshqa binolarning tavsiyasiga binoan yoki ularning bir qismi operativ boshqaruvga yoki uzoq muddatli imtiyozli ijaraga berildi. Mazkur tadbir masalani tezkorlik bilan amalga oshirishga asos bo'lib xizmat qilmoqda. Binolardan ham samarali foydalaniladi va ta'limning maqsadli shakli ishlay boshlaydi.

Ushbu qarorda Rossiya Federatsiyasida ishlayotgan mehnat migrantlarini tayyorlash bo'yicha chora-tadbirlar ham belgilangan. Bu holat muhojirlarimizga duch kelgan "topilgan" "qora ish"lar emas, balki ma'lum bir kasb bilan shug'ullanish imkoniyatini yaratadi. Yana bir muhim jihat shundaki, mazkur qarorda kam ta'minlangan va ishsiz fuqarolarni kasbga o'qitish tizimini joriy etish uchun zarur bo'lgan moliyaviy xarajatlarning aniq manbalari ko'rsatilgan. Odatda, bunday ta'lim xizmatlari nodavlat ta'lim muassasalari tomonidan pullik asosda taqdim etilgan. Endilikda bu tadbirlar nafaqat talabalarning o'zlari tomonidan moliyalashtiriladi, balki ularning bir qismi davlat hisobidan, bir qismi esa boshqa manbalardan ajratiladi.

Yuqoridagi chora-tadbirlarni amalga oshirish uchun inqirozga qarshi kurashish jamg'armasidan 2020-yilda ajratiladigan mablag'larga qo'shimcha ravishda Bandlikka ko'maklashish davlat jamg'armasiga yana 150 milliard so'm yo'naltirish ko'zda tutilganini mamnuniyat bilan qayd etish lozim. Qarorda, shuningdek, o'qishni tugatganligini tasdiqlovchi hujjat hamda bitiruvchilarga yakka tartibdagi markazlar va kasb-hunarga o'qitish markazlari tomonidan beriladigan malaka sertifikatini ham o'z aksini topgan.

Yana bir e'tiborga molik chora – nodavlat kasb-hunar ta'limi muassasalari o'rtasida har bir hududda kamida

bittadan “Eng yaxshi kasb-hunar ta’limi dasturi” bo’yicha ochiq tanlov o’tkazilishidir. Tanlov g’oliblarining loyihalarini rag’batlantirish maqsadida inqirozga qarshi kurashish jamg’armasidan Bandlikka ko’maklashish davlat jamg’armasiga 50 milliard so’m ajratilgani yana bir e’tiborga molik choradir. Bu ushbu nashrga ustuvor vazifalar bajarilishini ta’minlash imkonini beradi.

Ushbu muhim chora-tadbirlarning amalga oshirilishi natijasida har yili 60 ming nafarga yaqin ishsiz va ijtimoiy himoyaga muhtoj aholi mehnat bozorida talab qilinadigan kasblarni bepul o’rganishi mumkin bo’ladi. Yana bir muhim jihat – ayni paytda ishsiz bo’lgan 25 mingdan ortiq nogironni ish bilan ta’minlashdir.

Mazkur qarorda nazarda tutilgan barcha ustuvor vazifalar belgilangan tartibda va belgilangan muddatlarda bajarilsa, mamlakatimizda 800 mingdan ortiq fuqaro va ish beruvchiga, jumladan, 410 ming nafar xotin-qizlarga bandlik va mehnat sohasida davlat xizmatlari ko’rsatiladi. mamlakat. va 300 ming yoshlar. Qator hududlarda o’tkazgan tadqiqotlarimiz shuni ko’rsatdiki, ishsiz aholining o’rtacha 20 foizi davlat tashkiloti va muassasalarida, 30 foizi esa tadbirkorlar tomonidan ish bilan ta’minlangan. Ishsizlarning qolgan 50 foizi ishsizligicha qolmoqda. Ular birinchi navbatda, yakka tartibdagi tadbirkorlik asosida ishga olinishi kerak. Yuqorida ko’rilgan chora-tadbirlardan ko’rinib turibdiki, mehnatga layoqatli aholi bandligi asosan o’z-o’zini ish bilan ta’minlash hisobiga ortib bormoqda. Agar 700 mingdan ortiq ishsizlarni ish bilan ta’minlasak, 3-4 yildan so’ng mamlakatimizda ishsiz aholi deyarli yo’qoladi. Ishsizlikning barham topishi qashshoqlikni kamaytirishning muhim omillaridan biri bo’lib, shunga mos ravishda ana shu omillar tufayli aholi farovonligi yuksalib bormoqda.

Foydalanilgan adabiyotlar ro’yxati:

1. Decree No. UP-5975 of March 26, 2020 “On measures to radically update state policy to reduce economic poverty”
2. On March 26, 2020, decisions of the Republic of Uzbekistan were adopted “On organizing the activities of the Ministry of Economic Development and Poverty Alleviation and its systemic organizations”
3. Azimjonovich R. N., Maxmudovich U. B., & Abdusamatovich J. J. (2024). MAHALLABAY ISHLASH TIZIMI ORQALI XIZMATLAR SOHASINI RIVOJLANTRIRISH ASOSIDA ISHSIZLIKNI KAMAYTIRISH VA AHOLI DAROMADLARINI OSHIRISH. JOURNAL OF INNOVATIONS IN SCIENTIFIC AND EDUCATIONAL RESEARCH, 7(3), 207-213.
4. Жавманов Ж. А. (2023). СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ОПРЕДЕЛЕНИЯ КРИТЕРИЕВ БЕДНОСТИ. JOURNAL OF MULTIDISCIPLINARY BULLETIN, 6(5), 306-318.
5. Azimjonovich R. N. (2023). General Characteristics of Socio-Economic Systems and Types of Socio-Economic Systems. EUROPEAN JOURNAL OF BUSINESS STARTUPS AND OPEN SOCIETY, 3(12), 179-182.
6. Azimjanovich R. N. (2022). FACTORS AND THEORIES OF ECONOMIC GROWTH. Galaxy International Interdisciplinary Research Journal, 10(9), 256-259.
7. Жавманов Ж. А., Уралов Б. М., Очилова М. Т., & Файзуллаев У. Х. (2024). НАЛОГООБЛОЖЕНИЕ ИНДИВИДУАЛЬНЫХ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЕЙ КАК ФОРМА ГОСУДАРСТВЕННОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ САМОЗАНЯТОСТИ. SO’NGI ILMIY TADQIQOTLAR NAZARIYASI, 7(1), 369-378.
8. Azimjonovich R. N., Abdusamatovich J. J., & Maxmudovich U. B. (2024). MAISHIY XIZMAT KO’RSATISH SOHALARIGA BERILGAN IMTIYOZLAR JOZIBADORLIGINI NAZARIY ASOSLASH. JOURNAL OF INNOVATIONS IN SCIENTIFIC AND EDUCATIONAL RESEARCH, 7(3), 214-221.
9. O’G’li A. J. F., Abdusamatovich J. J., Maxmudovich U. B., & Baxtiyorovna N. G. (2024). KAMBAG’ALLIKNI BARTARAF ETISHDA “MAHALLABAY” ISHLASH TIZIMI SAMARADORLIGI TAHLILI. WORLD OF SCIENCE, 7(2), 114-125.
10. Xayrullo O’g’li F. U., Abdusamatovich J. J., Maxmudovich, U. B., & Baxtiyorovna N. G. (2024). KAMBAG’ALLIKNI BARTARAF ETISHNING MAHALLABAY ISHLASH TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH. WORLD OF SCIENCE, 7(2), 136-143.
11. Odiljon o’g’li A. O., Abdusamatovich J. J., Maxmudovich U. B., & Baxtiyorovna N. G. (2024). KAMBAG’ALLIKNI ANIQLASH VA QISQARTIRISH MAMLAKATIMIZ IJTIMOY-IQTISODIY SIYOSATINING USTUVOR YO’NALISHI. SO’NGI ILMIY TADQIQOTLAR NAZARIYASI, 7(2), 237-246.

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Alfraganus universiteti dotsenti, i.f.f.d. (PhD) Fayziyev Oybek Raximovichning umumiy tahriri ostida nashrga tayyorlandi.

O'zbek tili muharriri: Ulug'bek Eshmuradov

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Rus tili muharriri: Abdimo'min Alikulov, i.f.d., professor

Musahhih: Xondamir Ismoilov

Sahifalovchi va dizayner: Bobur Ochilov

2024. Maxsus son

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77)

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77) telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Topshirildi: 10.04.2024-yil. Nashrga ruxsat etildi: 19.04.2024-yil.

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va
taraqqiyot” jurnali

O‘zbekiston Respublikasi
Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi 336/3-
sonli qarori bilan ro‘yxatdan
o‘tkazilgan.